

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

לפני כבוד השופט גרשון גונטובניק

התובע:

אירווינג פיקארד
על-ידי ב"כ – עוה"ד יונתן אגמון ועדי נורדמן
סורוקר-אגמון ושות'

נ ג ד

הנתבעים

1. האוניברסיטה העברית בירושלים
2. יישום, החברה למחקר ופיתוח של האוניברסיטה העברית בע"מ
על-ידי ב"כ - עוה"ד בועז בן צור וגיא רוה
בן צור ושות'
3. אוניברסיטת בן גוריון בנגב
4. ב.ג. נגב טכנולוגיות ויישומים בע"מ
על-ידי ב"כ – עוה"ד עופר צור, עופר פליישר וטל סלע
גורניצקי ושות'
5. מכון ויצמן למדע
6. ידע חברה למחקר ופיתוח בע"מ
על-ידי ב"כ – עוה"ד אייל דורון ורון ליבסון
ש. הורוביץ ושות'
7. אוניברסיטת בר אילן
8. בר אילן מחקר ופיתוח בע"מ
על-ידי ב"כ עוה"ד גיל רון ומיכל יודלמן-הרצברג
רון קינן ושות'
9. אוניברסיטת תל-אביב
10. רמות ליד אוניברסיטת תל-אביב
על-ידי ב"כ – עוה"ד אורן טננבוים ושמואל בירביר
מ. פירון ושות'
11. הטכניון - המכון הישראלי לטכנולוגיה
12. מוסד הטכניון למחקר ופיתוח בע"מ
ע"י ב"כ- עוה"ד יובל אדלר ואפרת שגיא
בן ארי, פיש, סבן ושות'
13. המרכז הרפואי על-שם חיים שיבא בתל-השומר
15. המרכז הרפואי רמב"ם
29. המרכז הרפואי סוראסקי, תל-אביב
ע"י ב"כ עו"ד מיטל בסלי-דובדבני
פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)
14. קרן מחקרים רפואיים, תשתיות ושירותים, ליד המרכז הרפואי שיבא
ע"י ב"כ עוה"ד חנה אזולאי ואלעד צברי
16. תאגיד הבריאות רמב"ם
על-ידי ב"כ עו"ד רינת אלדר דגן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

ברוך אבהרמי

17. שירותי בריאות כללית
18. בית-החולים לילדים שניידר
19. המרכז הרפואי קפלן
על-ידי ב"כ עוה"ד שאול ברגרזון ומורן מינס-הלל
ברגרזון ושות'
20. קרן ירושלים החדשה למען תושביה
21. מיג"ל מכון למחקר מדעי בגליל בע"מ
על-ידי ב"כ עו"ד יצחק גולדשטיין
א.ש. שמרון, מולכו, פרסקי ושות'
22. המכון למדיניות העם היהודי (מיסודה של הסוכנות היהודית לא"י)
בע"מ
על-ידי ב"כ עו"ד לילי דורון
ש. פרידמן ושות'
23. מכון שפינוזה בירושלים
24. המרכז האקדמי לב
27. האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים
28. עזריאלי מכללה אקדמית להנדסה בירושלים
25. אוניברסיטת חיפה
30. תאגיד הבריאות שליך המרכז הרפואי סוראסקי, תל-אביב

1

2

בקשות בעניין גילוי מסמכים (בקשות 120 ו-126)

3

החלטה

4

5

תובענה מגיעה אל אולמות המשפט. יחד עמה מגיעים הררי חומר. היא משקפת נאמנה את עידן ה

6

Big Data – בו אנו חיים. הגיעה עת גילוי המסמכים. הררי החומר מועברים אל הנתבעים. האם עמד

7

התובע באמות המידה המצופות ממנו בשלב הגילוי? כיצד יש להתאים את שלב גילוי המסמכים

8

לאותם תיקי ענק הכוללים ראיות דיגיטליות פוטנציאליות המגיעות למאות אלפי, מיליוני ועשרות

9

מיליוני פריטים?

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

רקע

1

2 1. ברקע הבקשה תובענה, וברקע התובענה פרשת הונאה קולוסאלית שביצע מר ברנרד ל' מיידוף
3 (להלן: **מר מיידוף**) באמצעות בית ההשקעות Bernard L. Madoff Investment Securities LLC
4 (להלן: **BLMIS**). משקיעים רבים פותו להאמין, על בסיס מצגים שקריים, כי כספיהם הושקעו
5 בהשקעות שהניבו תשואות מרשימות. כאשר משקיעים שונים משכו השקעותיהם, הרי שיכלו
6 לעשות זאת נוכח זרימת כספים ממשקיעים חדשים, ששמעו על יכולותיו הנדירות של בית
7 ההשקעות ושל מר מיידוף. אלא שבשלב מסוים החשדות הצטברו ומגדל הקלפים קרס. כ-19.5
8 מיליארד דולר אבדו בהונאה, מר מיידוף הודה במעשיו ונדון ל-150 שנות מאסר.

9 התובע מגדיר עצמו כנאמן במסגרת הליכי הפירוק המאוחדים של BLMIS ושל נכסיו האישיים
10 של מר מיידוף. הוא אוהז, לשיטתו, בזכות תביעה בגין כל עילות התביעה שעומדות ל-BLMIS.
11 חובתו להשיב כספים שהועברו לצדדים שלישיים. השתמשתי בלשון זהירה נוכח העובדה כי
12 גם סוגיה זו שנויה במחלוקת בין הצדדים, אך אין צורך להרחיב בדברים במסגרת הבקשה
13 הנוכחית. מכל מקום הנתבעים, כך על פי הנתען, הם צדדים שלישיים שקיבלו לרשותם כספים
14 שנגזלו ממשקיעים תמי לב.

15 אחת מלקוחותיו של בית ההשקעות הייתה עמותת ישעיה הורוויץ (להלן: **עמותת ישעיה** או
16 **העמותה**). העמותה, שהוקמה בשנת 1988, שמה לה למטרה לקדם ולתמוך במחקר בישראל,
17 תוך שימת דגש על קידום המחקר המדעי והשימושי. ואכן, העמותה העבירה לאורך השנים
18 מאות מיליוני ש"ח למוסדות מחקר והשכלה גבוהה.

19 בתקנון העמותה נקבע שיהיו לה הכנסות מתרומה מיוחדת שהובטחה על ידי אחד מייסדיה
20 (להלן: **המייסד**). אותו מייסד ובני משפחתו החזיקו חשבונות ב – BLMIS. התובע טוען כי
21 עמותת ישעיה הייתה הבעלים של חברה זרה (להלן: **החברה הזרה**), שדיווחה שהמקור
22 לתרומות הגיע מהמייסד. יחד עם זאת, מלבד סכום השקעה ראשוני של כ-3 מיליון דולר, לא
23 הוזרמו על ידו כספים ממשניים ולא הופקו רווחים אמיתיים. והנה, העמותה משכה בשנות
24 פעולתה למעלה מ-126 מיליון דולר, וזאת לאחר שקיבלה כספים מחשבון שפתחה ב-BLMIS
25 (כתב התביעה מגולל התנהלות בשני חשבונות, אך אין צורך להרחיב כאן). על פי הנתען, מנהלי
26 עמותת ישעיה ועורך דינה ידעו כי הכספים שחילקה הגיעו ממקור מפוקפק, שהרי השקעתה
27 הראשונית עמדה על 3 מיליון דולר, ולא בוצעו פעולות השקעה או מסחר שיכלו להניב רווח
28 ממשי אחר, והכספים שחילקה היו בהיקף גדול בהרבה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 התובע החל בניהול הליכים נגד העמותה בניו-יורק. במסגרת זו התברר כי העמותה העבירה
2 כספי תרומות לנתבעים השונים הפועלים בישראל, 30 במספר, ומכאן התביעה שלפני. התובע
3 טוען כי הכספים שהועברו מקורם במרמה ובגניבה. חלק מהמוסדות היו מעורבים בפעילות
4 עמותת ישעיה, ולכן יכלו לעמוד מקרוב אודות התנהלותה הכספית הפסולה. התובע עותר
5 אפוא להשבה של 366 מיליון ₪.

6 הנתבעים השונים טוענים כי אין להשיב את הכספים שקיבלו. מזווית הראייה שלהם כספים
7 אלה התקבלו בתום לב, מגוף מכובד המעניק תרומות ומשקיע באקדמיה הישראלית מזה
8 שנים רבות. גם אותם מוסדות שנציגיהם נטלו חלק כזה או אחר בפעילות העמותה טוענים כי
9 לא היו מודעים למרמה, ואין מקום לחייבם בהשבת כספים כלשהי.

10 המחלוקות בתיק זה הן רבות, ולא פסחו על שלב הליכי גילוי המסמכים, שהתגלה כמורכב.
11 בתצהיר גילוי המסמכים הכללי ששלח התובע הוא עמד על כך שברשותו כשלושים מיליון
12 מסמכים שנתפסו אצל BLMIS לאחר קריסתה, ועוד למעלה מעשרים אלף מסמכים שהומצאו
13 על ידי הנתבעים בניו-יורק. תצהירי גילוי המסמכים, המענה על שאלונים והמסמכים עצמם
14 הוחלפו ביום 26.11.18. כחמישה מיליון מסמכים ופריטים הועמדו לעיון הנתבעים. נוכח חוסר
15 היכולת להגיע להסכמות הוגשו הבקשות שלפני.

16 הבקשות ותמצית טענות הצדדים

17 2. המבקשים הם רבים, והטענות הן רבות; אציג באשר יבוא להלן אך את תמצית עמדת
18 המבקשים והמשיב.

19 3. הבקשה המקורית הוגשה על ידי הנתבעים 1-12 (האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת בן
20 גוריון, מכון ויצמן למדע, אוניברסיטת בר אילן, הטכניון וגופים שונים הקשורים בהם).
21 המבקשים טוענים כי התנהלותו של התובע היא פסולה באופן קיצוני בכל הנוגע בהליכי גילוי
22 המסמכים. כתוצאה ממנה שובשה לחלוטין תכליתם באופן החותר תחת המטרות העומדות
23 בבסיסם.

24 התובע גילה כחמישה מיליון (!) מסמכים. זוהי כמות עצומה וחסרת תקדים. חלקם, כ-
25 850,000, גולו על גבי כונן קשיח, שנמסר לנתבעים, ורובם (כארבע מיליון) כלל לא נמסר אלא
26 מצוי ב"חדר מידע אלקטרוני" הנשלט על ידו. חלק נכבד ממסמכים אלה נוגע בהונאה. הסברו
27 של התובע ל"הצפה" הוא שההונאה מוכחשת על ידי הנתבעים, ולכן אין מנוס מהעברת
28 המסמכים הנוגעים גם בה, שהרי הוא או המומחים מטעמו יכולים להסתמך עליהם באופן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 פוטנציאלי. המבקשים מציינים כי התנהלות זו אינה נאותה. מרביתם כלל אינו מכחיש את
2 קיומה של ההונאה. מה שהוכחש – מחוסר ידיעה – היא טענת התובע כי מקור הכספים
3 שקיבלו מעמותת ישעיה מקורם בהונאה. על רקע זה לא היה מקום להטיל על הנתבעים לסנן
4 את המסמכים מתוך ה-850,000 שנמסרו להם בכונן הקשיח.

5 כאמור, לצד הכונן הקשיח ניתנו הוראות כניסה לחדר אלקטרוני בו מצויים, כביכול, מסמכים
6 עליהם התבססו חוות דעת המומחים, שגולו בדיסק הקשיח. זהו בסיס נתונים מקוון, שבו ניתן
7 לחפש ולעיין במסמכים הקשורים ל- BLMIS לרבות רשומות, נתוני צדדים שלישיים,
8 פרוטוקולים מההליך הפלילי בארצות הברית ועוד. בחדר זה מצויים גם מסמכים שהתקבלו
9 מצדדים שונים מאז שמונה התובע כנאמן בתיק. יש בו מעל לארבעה מיליון מסמכים. ואם לא
10 די בכך התובע מוסיף מעת לעת מסמכים לחדר האמור, ללא יידוע של הנתבעים; וזאת בניגוד
11 לכלל ולפיו לאחר גילוי המסמכים לא אמורים לחול שינויים במעגל המסמכים העומד לרשות
12 הצדדים, וככל שחל שינוי כאמור יש להודיע על כך.

13 מדובר, למיטב ידיעת המבקשים, בכמות המסמכים הגדולה ביותר שגולתה אי פעם בהליך
14 אזרחי בישראל, וכדי לעבור עליהם יידרשו 19 שנה(!) בהינתן קצב של מעבר וסריקה בן 2 דקות
15 למסמך).

16 ביטוי נוסף להכבדה הוא שמסמכים רבים אינם רלוונטיים כלל. חלקם ריק לחלוטין; חלקם
17 כולל שורות קוד בלתי ניתנות לפענוח; ניתן למצוא בהם מסמכים שאינם קשורים לתובענה
18 כמו חיבור אודות הפנתרים השחורים, הוראות הפעלה למחשב, תמונות פרטיות שונות
19 ומשונות, עבודה סטודנטאלית בנוגע לספר "הנסיך" של מקיאווולי, פרטי קבוצות בייסבוק,
20 הזמנה למסיבת רווקות, בדיחות ושאר סוגיות שונות ומשונות.

21 כל אלה מראים שגילוי מסמכים ראוי אין כאן; Document Dump יש ויש.

22 המבקשים טוענים כי התובע התיימר לאפשר התמצאות סבירה על ידי יצירת סיווג פרטני של
23 המסמכים אלא שאין זה כך. התיקייה הראשונה כוללת כמעט 53 אלף מסמכים, שחולקו לתתי
24 סיווגים באופן לאקוני וחסר. עמודות הסיווג כוללות הסבר כללי בלבד, למשל "קבצים
25 השייכים להליך בארה"ב", המתייחס לשישים אחוז מאותם 53 אלף מסמכים. המצב אינו
26 שפיר גם ביחס לתתי קבוצות נוספות של מסמכים. כל אלה מראים כי לא ניתן כלל לעשות
27 שימוש באינדקס המוצע על ידי התובע. בנוסף, בדיקה מדגמית העלתה כי חלק מהמסמכים
28 שאמורים להיות בהם חסרים. המצב בחדר האלקטרוני בעייתי אף יותר. כך, למשל, קיימים
29 140,000 מסמכים תחת קטגוריה שכלל לא הוגדרה, ואפילו ביחס אליה התווספו מסמכים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

- 1 נוספים באופן לא ברור. התובע אפילו לא ניסה לסווג את המסמכים הרבים שבחדר
2 האלקטרוני.
- 3 לבסוף, המבקשים מלינים על כך שהתובע הצהיר שלא יהיה בזיהוי מסמך באינדקס כלשהו
4 כדי להגביל אותו מלהסתמך עליו כראיה בשלב ההוכחות. ככל שהתנהלות זו תאושר קם
5 תמריץ לפעול כדי להעביר מסמכים בין הקטגוריות באופן המונע מהנתבעים לקבל תמונה
6 ממצה של המסמכים שברשותו.
- 7 4. על רקע כל אלה עתרו המבקשים למתן:
- 8 (א) צו המורה לתובע לסווג את כל המסמכים שגולו על ידו בצורה ברורה, בהתאם לסעיפים
9 ותתי הסעיפים המופיעים בתצהיר גילוי המסמכים מטעמו, ולסדרם בהתאם באופן
10 שיאפשר את איתורם והתמצאות נאותה בהם.
- 11 (ב) צו המורה לתובע לסמן בבירור (ובנפרד מיתר המסמכים הנכללים בגילוי המסמכים) את
12 המסמכים הרלוונטיים לעניין הוכחת "הונאת הפונזי".
- 13 (ג) צו המורה לתובע להמציא לנתבעים גילוי מסמכים שאינו כולל את שלל המסמכים
14 הבלתי רלוונטיים בעליל הנכללים בגילוי המסמכים הנוכחי (הכולל מסמכים ריקים,
15 מסמכים בודדים חסרי משמעות; שורות מקוד בלתי ניתנות לפענוח, חיבורים אודות
16 נושאים בלתי קשורים, תמונות פרטיות ועוד).
- 17 (ד) צו הקובע כי התובע רשאי להסתמך על מסמכים אך ורק בהתאם לסיווג שנעשה על ידו
18 במסגרת תצהיר גילוי המסמכים מטעמו.
- 19 (ה) צו הקובע כי המסמכים המצויים ב"חדר האלקטרוני" אינם מהווים חלק מגילוי
20 המסמכים של התובע בתיק זה על כך המשתמע מכך.
- 21 (ו) ליתן כל סעד אחר שיאפשר איתור, שיוך והתמצאות, באופן ההולם המטרות העומדות
22 בבסיס הליכי גילוי המסמכים.
- 23 (ז) צו המורה כי בקשות ספציפיות מטעם הנתבעים לעניין המסמכים שגולו על ידי התובע
24 יוגשו תוך 60 יום ממתן החלטה חלוטה בבקשה זו, או תוך 60 ימים ממועד ביצוע הצווים
25 על ידי התובע לפי המאוחר.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

5. לאחר הגשת הבקשה הצטרפו אליה נתבעים נוספים.
- 1
2 הנתבעים 17-19 ציינו שניהול ההגנה בתיק מצריך משאבים ניכרים ביותר. התובע "הטביע"
3 את הנתבעים במסמכים, ואין המדובר בהתנהלות דיונית הוגנת. עוד הצטרפו לבקשה
4 הנתבעים 13, 15 ו-29 המיוצגים על ידי פרקליטות מחוז ת"א, הנתבע 16, הנתבע 22 והנתבעת
5 21 שציינה שהכמות הבלתי סבירה של המסמכים מצריכה את הגדלת הערובה שהוטל על
6 התובע להפקיד.
- 7 הנתבעת 14 הגישה אף היא בקשה בנושא (בקשה 126) ועתרה לסעד נוסף לפיו התובע יפרט
8 מהם המסמכים הרלוונטיים לכל נתבע ונתבע, ומהם המסמכים הרלוונטיים לכלל הנתבעים.
6. המשיב (התובע) טוען כי דין הבקשה להידחות. הוא ביצע עבודת סינון וסיווג חסרת תקדים,
9 תוך השקעת משאבים רבים. הוא פעל בשקיפות מלאה כדי למנוע כל מחלוקת. במקום להעריך
10 את המאמץ הרב שנעשה הנתבעים מבקשים להשחיר פניו. המבקשים, כמו שאר הנתבעים,
11 הכחישו את עצם קיומה של ההונאה או את מועד תחילתה. לכן אין מנוס מגילוי מסמכים רחב
12 היקף. במשך למעלה משנה מעת שנמסר תצהיר גילוי המסמכים מטעמו לא הועלתה כל טענה
13 מטעם הנתבעים ביחס אליו או להיקפו. והנה כעת מוגשת בקשה ובה סעדים שאינם מעוגנים
14 בכל בסיס חוקי.
- 15
16 לעיון הנתבעים הועברו שלוש קבוצות מסמכים: מסמכים המתייחסים ספציפית לחשבונות
17 ולהעברות כספים; מסמכים שהוחזקו על ידי BLMIS בארגזים או על מיקרופילמים, שמומחיו
18 של התובע עשויים להסתמך עליהם כדי להוכיח ההונאה; וכן ניתנה לנתבעים גישה לבסיס
19 נתונים מקוון ובו מסמכים, המתייחסים להוכחת ההונאה ולחישובי התובע לגבי כספי לקוחות
20 גנובים. בסיס הנתונים מכיל יותר מארבע מיליון מסמכים, כשלמעלה משלושה מיליון מהם
21 הם דיווחים ללקוחות BLMIS עליהם נסמכו המומחים מטעמו בהליכים שונים. הנתבעים לא
22 הקדימו פניה לתובע עובר להגשת הבקשה, ויתכן שלו היו עושים כן היו מגיעים הצדדים
23 להסכמות מעשיות. הנתבעים יכולים לחפש במסמכים לפי מילות חיפוש, כמקובל
24 בהתדיינות מסוג זה בארצות הברית.
- 25 מכל מקום, תצהיר גילוי המסמכים מחולק לשמונים סעיפים ותתי סעיפים. עורכי דין רבים
26 עברו על מאות אלפי מסמכים והקדישו מאות שעות למיון ולקטלוג בהתאם לקטגוריות. ביום
27 26.11.18, לאחר עבודה מאומצת כאמור, מסר התובע לנתבעים כונן המכיל את מסמכי התובע
28 וכן אינדקסים. נוכח הכחשת הנתבעים את ההונאה עצמה יש מקום למסור לעיונם גם
29 מסמכים הנוגעים בה. המומחים מטעמו עשויים להסתמך עליהם. עוד הוסיף התובע כי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 המסמכים הכלולים בבסיס הנתונים המכוון (E Data Room 1) הם כאלה שהמומחים שנשכרו
2 בעבר על ידו הסתמכו עליהם בהכנת חוות דעתם. מטבע הדברים טרם נערכו והוכנו חוות דעת
3 מטעם התובע במסגרת ההליך הנוכחי, אך היות ולא ניתן לשלול את הרלוונטיות שלהם הם
4 גולו. מכל מקום אין כל בסיס לטענה כאילו התובע מנסה להסתיר מסמכים כאלה או אחרים,
5 או "להטביע" את הנתבעים בהררי חומר.

6 הועמד לעיון הנתבעים כונן קשיח הכולל 850,591 מסמכים – 52,879 מתוכם (6%) נכללו
7 בתצהיר גילוי המסמכים, והם מתייחסים ספציפית לחשבונות BLMIS ולנתבעים מושא
8 תובענה זו. 758,104 מסמכים (כ-89% מהמסמכים שבכונן), המסודרים ב – 2,902 תתי תיקיות
9 בתיקיה ששמה Boxes, הם מסמכים מסוגים שונים שנמצאו בארגזים במשרדי BLMIS בשנת
10 2008, בעת שהתובע מונה לתפקידו, ושהועמדו לרשות המומחים מטעמו. 39,608 מסמכים
11 (5%) מסודרים ב-364 תתי תיקיות בתיקייה ששמה MICROFILM, ועניינם של אלה בהעתיקי
12 סלילי מיקרופילם ששוחזרו מבין אלה שנמצאו במשרדי BLMIS בשנת 2008. שתי הקבוצות
13 האחרונות נמסרו למען הזהירות בלבד. מכל מקום הקבוצה הראשונה, שהיא במוקד
14 הרלוונטיות, משקפת כמות מסמכים סבירה בהתחשב בהיקף התיק ובכך שמדובר בשלושים
15 גורמים נתבעים. ביחס לקבוצה זו הנתבעים השונים יכולים להתמצא כנאות; זאת משום
16 שעמודה קונקרטיית בקובץ האינדקס מפנה לסעיף הרלוונטי בתצהיר גילוי המסמכים הכללי.

17 אשר לבסיס הנתונים, התובע משתמש בו בהתאם לצו בית המשפט לפשיטות רגל בארצות
18 הברית, כדי לנהל את המידע והמסמכים שנבחנו בקשר עם חוות דעת המומחים שהוא נסמך
19 עליהם. מאחר שהמומחים מטעמו ממשיכים ובוחנים כל העת את מסמכי BLMIS
20 ורשומותיה, כמו גם מסמכים נוספים שנמסרו לו מצדדים שלישיים, הוא משתדל לעדכן את
21 בסיס הנתונים. אירעה תקלה ובסיס הנתונים לא נסגר להוספת מסמכים החל מיום 26.11.18
22 (מועד מסירת תצהיר הגילוי), ולכן נוספו לו מסמכים לא רבים. תקלה זו תוקנה ולא יתווספו
23 מסמכים נוספים לבסיס. אין כל מקום לדרישת התובע כי המסמכים בבסיס הנתונים לא
24 יוכלו להיות חלק מראיותיו.

25 בנוסף, טוען התובע כי התצהיר שהוגש מטעם המבקשים הוא פסול, וכן יש למצוא פסול בכך
26 שנתבעים נוספים שביקשו להצטרף לבקשה עתרו לסעדים שלא מצויים בה, ולא הגישו בקשה
27 מטעם עצמם.

28 .7. הנתבעים עומדים על בקשתם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 לשיטתם, התובע מודה כי גילה מיליוני מסמכים ולא קיים סיווג כהלכה ביחס ל-96% מהם;
2 עוד ברור שגולו, לכל הפחות, מאות מסמכים לא רלוונטיים בעליל; הוספו, לאחר מועד הגילוי,
3 מסמכים שטיבם לא הובהר לחדר האלקטרוני; בוצעו שינויים בסיווגים בחדר האלקטרוני;
4 נפלו טעויות סופר בשמות קבצים באינדקס, ובחלק מהסיווגים שביצע התובע מתחבאים אלפי
5 ועשרות אלפי מסמכים שונים. בנוסף לכל אלה התובע מציין כי אינו רואה עצמו כבול לאותו
6 סיווג.

7 אין לגלגל את האחריות אל הנתבעים. האחריות הבלעדית להוכחת עילות התביעה מוטלת על
8 התובע, ואין לחייב את הנתבעים להודות בחלק מהנטען בה. שעה שהנתבעים מממשים את
9 זכותם אין לפטור את התובע מלעמוד בחובות הגילוי המוטלות עליו, ואין לאפשר לו לבצע
10 Document Dumping. גם לשיטת התובע עצמו מתבקש לתת סעד המחייב אותו לסמן בנפרד
11 את המסמכים הנוגעים להוכחת ההונאה. הנתבעים לא יוכלו לבדוק האם גולו מסמכים
12 רלוונטיים שעה שמצופה מהם לעבור על מיליוני מסמכים. במצב הדברים הנוכחי יכול התובע
13 לחרוג מהסיווגים שלו ולהחביא מסמכים המזיקים לו, שכן סיווגם תחת קטגוריות הקשורות
14 בעצם ההונאה יוביל לכך שהנתבעים כלל לא ימצאו אותם. בנוסף, התובע יכול להסתיר
15 מסמכים כדי להפתיע את הנתבעים בשלב החקירות הנגדיות. בנסיבות העניין אין ליתן אמון
16 בתובע שהודה כי עקב "תקלה" צירף מסמכים לחדר האלקטרוני לאחר מועד הגילוי.

17 הסיווג שנעשה אינו מספק. במקרים רבים שמות הקבצים אינם מלמדים על תוכנם. מרביתם
18 של המסמכים הבלתי רלוונטיים, שנמצאו בבדיקה המדגמית, מצויים בתיקייה הראשית בכונן
19 הנייד, שם מצויים אותם מסמכים שהתובע טוען כי הם הרלוונטיים ביותר. לבסוף, לא נפל
20 פסול בתצהיר שצורף מטעמם.

21 8. גם הנתבעת 14 עומדת על בקשתה. היא מציינת כי התובע עצמו צירף אינדקס שהמסמכים בו
22 הופרדו לפי הנתבעים השונים (למשל סעיף 10.3.3 וסעיף 10.3.3.5) אך ביחס לאינדקסים
23 אחרים לא כך (למשל סעיף 10.3.4 ו- סעיף 10.3.6). יש לחייבו לבצע הפרדה כאמור ביחס לכל
24 הפריטים השונים המצוינים על ידו.

25 **הדיון בבקשה והשלמת הטיעון בעקבותיו**

26 9. בקדם המשפט נערך דיון בבקשה. הצדדים השלימו טיעונם. המבקשים שבו על עמדתם לפיה
27 לא ניתן להתמצא כיאות בהררי החומר כשהאינדקס שערך התובע משמש מצפן. הוא הטיל
28 עליהם נטל בלתי ראוי לעבור על כמות אדירה של מסמכים, שרבים מהם כלל אינם רלוונטיים
29 לסכסוך. סביר להניח שהתובע מצוי במצב שבו הוא יכול לבסס, לטענתו, את העקיבה של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 הכספים הגזולים למוסדות השונים, שאחרת לא הייתה מוגשת התביעה. כל זאת צריך לבוא
2 לידי ביטוי באינדקס. בכל הנוגע בחדר האלקטרוני, שם אין אפילו לא ראשית של קטגוריזציה
3 נאותה מצד התובע. והנה, התובע עצמו טוען כי החומר המצוי בחדר האלקטרוני הוא רלוונטי,
4 ושבאמצעותו יוכל לבסס את העקיבה המוליכה את כספי הגולה אל חיק הנתבעים. מכאן שאין
5 להשלים עם היעדר היכולת להתמצא בחדר זה. בנוסף, הותרת המסמכים הללו בחדר
6 האלקטרוני עלולה להקנות יתרון דיוני לא הוגן לתובע, שכן הוא יוכל לעקוב אחר חיפוי
7 הנתבעים בחדר האלקטרוני ולראות מה הם מחפשים ומה הם מוצאים. ממצאים אלה יקנו לו
8 יתרון לא הוגן במהלך ההתדיינות.

9 גם הנתבעת 14 הוסיפה התייחסות משלימה. היא הפנתה את תשומת הלב שמדובר במלכ"ר
10 שאין לו המשאבים להתמודד עם הררי החומר ש"הופלו" על ידי התובע. ההתנהלות של כל
11 אחד מהנתבעים היא שונה, ולא ניתן להתייחס אל כולם כמקשה אחת.

12 10. התובע שב על עמדתו כי הרבה לעשות מעבר לנדרש במאמץ להקל. הוא הבהיר שהחדר
13 האלקטרוני כולל את כל ההתנהלות בחשבונות BLMIS עד שהכספים הגיעו לעמותת ישעיה,
14 וכל ההתנהלות הנוגעת בעמותה מצויה באינדקס. עוד הוסיף וציין כי בשלב הראיות תוגשנה
15 חוות דעת שתבססנה את העקיבה אחר הכספים. על מנת להשלים שרשרת זו צריך יהיה
16 להשלים את הליך גילוי המסמכים מול הנתבעים. מכל מקום היקף החומרים הוא עצום ורב.
17 המרמה כללה 8,000 חשבונות של לקוחות, וההונאה התפרשה על פני 40 שנה. התובע השקיע
18 מאמץ ניכר לצמצם את ההיקף של המסמכים משלושים מיליון לארבעה מיליון, והיקף
19 המסמכים הרלוונטיים יצמצמו עוד בהרבה, לאחר שתוגש חוות דעת המומחה מטעמו. בנוסף,
20 החיפוש ממילא צריך להתבצע באמצעות מילות חיפוש, וכל החומר הרב עומד לרשות
21 הנתבעים לעיון ולחיפוש.

22 11. עם סיום הדיון ביקשתי כי תימסר לי התייחסות משלימה מטעם התובע, כך שתכלול
23 התייחסות לכמות המסמכים המצויה תחת כל קטגוריה ותת קטגוריה באינדקס. בנוסף,
24 התבקש פירוט האם תת הקטגוריות השונות כוללות פילוח של החומרים בהתאם לנתבעים
25 השונים. הודעה כאמור הוגשה לעיוני ועמה גם הדיסק הקשיח וסיסמא לעיון בחדר
26 האלקטרוני. הצדדים הוסיפו התייחסות להודעה משלימה זו, ואילו אני עיינתי בדיסק
27 הקשיח.

28 12. עד כאן הרקע בתמצית. הגיעה עת ההכרעה.

29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1

הליכי גילוי המסמכים ב"עולם הישן"

13. בימים ההם, בימי ה"עולם הישן", נבראו להם דיני גילוי המסמכים. תכליתם הייתה ברורה והיא ברורה עדיין: קידומה של הגינות דיונית, שפירושה במקומותינו ניהול ההתדיינות תוך שימוש ב"קלפים גלויים" (משה קשת הזכויות הדיוניות וסדר הדין במשפט האזרחי: הלכה ומעשה 780 (כרך ראשון, 2007)). "אין בעל הדין רשאי לדעת מראש מי הם העדים שישמיע יריבו, אך הרשות בידו לדעת איזה מסמכים יציג, ואפילו איזה מסמכים אחרים נמצאים בידו שאין הוא מתכוון להביא כהוכחה במשפט" (ד"ר יואל זוסמן סדרי הדין האזרחי 425 (ד"ר שלמה לויין עורך, 1995)). וההגינות מחייבת גילויים של מסמכים הרלוונטיים למחלוקות בין שהם "מסמכים מזיקים" ובין שהם "מסמכים מועילים" (שם, בעמ' 428). לא רק הגינות עומדת על הפרק אלא גם יעילות, שכן חשיפת המסמכים מאפשרת לצדדים למקד המבט בסוגיות הנצרכות להכרעה; היא מייתרת את הצורך בזימנם של עדים שונים, וחוסכת בזמנם שלהם ובזמן השיפוטי.

הגילוי הינו טוב ועדיין גם לו עומדים גבולות. כך, למשל, ציין כב' השופט דנציגר ברע"א 5452/16 מדינת ישראל - רשות מקרקעי ישראל נ' עמותת קריית נווה שלום לשעבר פנימיית פורת יוסף (פורסם במאגרים; 2016 בפסקה 11 להחלטה)(להלן: עניין רשות מקרקעי ישראל):

"לצד העקרון הבסיסי לפיו יש לגלות מסמכים רלבנטיים, קיימים גם סייגים העשויים להביא לצמצום היקפו של עקרון הגילוי" [...]. אחד הסייגים הללו הוא מידת ההכבדה על הצד שכנגד [...]. זה מכבר נפסק, כי בית המשפט רשאי שלא להיעתר לבקשה לגילוי מסמכים שהיא בלתי סבירה ועלולה להכביד על בעל הדין יתר על המידה [...]. נקבע, כי "אין זה מתקבל על הדעת כי במהלך השלב המקדמי יידרש בעל דין לערוך בירורים וחקירות שונות, ודאי לא כאלו הכרוכים במאמץ רב" [...]. ודוק: בין הרלוונטיות המסמכים ובין ההכבדה על הצד שכנגד ישנם יחסי גומלין: ככל שמידת ההכבדה גדולה יותר, כך יש להקפיד במידת הרלוונטיות של המסמכים; ככל שהמסמך יותר רלוונטי לליבת המחלוקת, ייטה בית המשפט להיעתר לדרישה על אף ההכבדה הכרוכה בה [...]. יודגש, כי הנטל להוכיח את טענת ההכבדה מוטל על הטוען לה [...]."

כידוע, לצד שיקול ההכבדה ניתן להוסיף את שיקול הסודיות, החיסיון ואינטרסים מוגנים אחרים היכולים להצדיק הימנעות מגילוי (ראו אצל יצחק עמית "קבילות, סודיות, חיסיון

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 ואינטרסים מוגנים בהליכי גילוי במשפט האזרחי – ניסיון להשלטת סדר" ספר אורי קיטאי
2 247 (בועז סנגירו עורך, 2007)).

3 והמפר את חובות הגילוי והמענה המוטלות עליו עלול למצוא עצמו חסר יכולת להגיש ראיות
4 מסוימות בשלב ההוכחות (ראו תקנה 114א לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן:
5 **התקנות**)); ובמקרים נדירים לחזות בתביעתו או בכתב הגנתו נמחקים על כל המשתמע מכך
6 (ראו תקנה 122 לתקנות וכן ע"א 2271/90 ג'מבו חברה לבנין ומסחר (קרני שומרון בע"מ) נ'
7 **מרדכי**, פ"ד מו(3) 793 (1992)).

8 14. להליכי גילוי המסמכים "בעולם הישן" הייתה מידה והיה שיעור. מסמכים הוחלפו בין
9 הצדדים, ויכולת להושיט היד ולגעת. עורכי דין ומתמחים ניגשו למלאכה ויכלו לה. גם אם היה
10 מדובר בכמות גדולה של מסמכים, ואפילו בכמות ניכרת, הרי שכל אחד ואחד מהם זכה למבט
11 ורובם זכו לעיון. שעות ארוכות ומייגעות הושקעו לשם כך. ימים ולילות באו והלכו, ובסופם
12 של מאמצים נמצאו לעיתים "אוצרות" ראייתיים שניתן לעשות בהם שימוש ולשמור אותם
13 לעת מצוא, עת יזכו לחשיפה אגב החקירות הנגדיות. חלק מהמסמכים המגולים מצא עצמו
14 נכרך בתצהירי העדות הראשית, וחלקם האחר נותר בארכיבים אפלים. כך או כך ידעו הכול
15 את גבולות הגזרה הראייתית, ויכלו להתמצא בה.

16 15. אלא שמאפייני היסוד הללו אינם עומדים עוד ביחס לחלק מהתיקים המתנהלים היום הזה
17 במקומותינו. תיקים המשקפים "עולם חדש" של התדיינות.

18 הליכי גילוי המסמכים ב"עולם החדש" וההתאמות הנדרשות

19 16. העולם הישן עודנו איתנו. הוא מלווה את רוב רובם של התיקים שנשמעים באולמות בתי
20 המשפט בהתדיינות האזרחיות. אלא שהפציע שחר ה"עולם החדש", עולם שבו הצדדים
21 פוסעים בנתיבות ראיות אלקטרוניות, ומציצים ל"חדרים וירטואליים" ובהם מיליוני
22 מסמכים ואף עשרות מיליוני פריטים. המסמכים והראיות הפוטנציאליים רבים כ"חול
23 **הדיגיטלי על שפת הים הווירטואלית**" (בש"פ (מחוזי ת"א) 38030-03-17 **ברמלי נ' מדינת**
24 **ישראל**, פסקה 3 (פורסם במאגרים; 16.7.2017)(להלן: עניין **ברמלי**)).

25 כבי' השופט עמית נתן סימנים בחומרי הגלם הראייתיים הממוחשבים המלווים תיקים אלה
26 בבש"פ 6071/17 **מדינת ישראל נ' פישר** (פורסם במאגרים; 2017; בפסקה 18 להחלטה)(להלן:
27 עניין **פישר**). המידע הדיגיטלי הוא מגוון. הוא כולל "**תוכנות, אפליקציות סלולר, הודעות**
28 **צ'אט, מערכות הפעלה, קבצי וידאו ושמע, עמודי אינטרנט, וכן נתונים 'שקופים'**

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 שהמשתמש מן המניין אינו מודע לקיומם או לאופן פעולתם". קל לייצרו ואין להתפלא שהוא
2 כולל כמויות בהיקף שלא היה מוכר לנו קודם לכן. "מידע דיגיטלי מיוצר במהירות רבה ביחס
3 למידע 'פיזי' המעוגן בעותק קשיח, ומסיבה זו מידע דיגיטלי אף מצוי בכמויות הגדולות
4 בכמה סדרי גודל ממידע פיזי. בנוסף, נקל להעתיק מידע דיגיטלי." תפוצתו רחבה, עמידותו
5 גבוהה.

6 ואשר לחיפוש בו, זה מצריך היום הזה ובעתיד לבוא מומחיות גדלה והולכת (שם):

7 קיימות תוכנות שמטרתן לסייע במעבר על כמויות גדולות של
8 חומרים דיגיטליים ובאיתורם של פרטי מידע רלוונטיים. שיטות
9 נפוצות בהן עושות התוכנות שימוש הן חיפוש מסמכים על פי מילות
10 מפתח או תאריכים מוגדרים, סידור מסמכים באשכולות בהתאם
11 לנושאים בהם הם עוסקים, וסינון "שלילי" אשר פוסל מסמכים
12 שניתן לצפות מראש כי לא יהיו רלוונטיים כלל. האמצעים הזמינים
13 לצורך מעבר על החומר הדיגיטלי תלויים בתוכנה שנבחרה על-ידי
14 המשתמש, שכן תוכנות שונות מציעות למשתמש אפשרויות שונות
15 למיצוי החומר.

16 ...

17 כמו כן, הצדדים להתדיינות עשויים להיזקק לעזרה בדמות מומחים
18 לעניינים טכנולוגיים על מנת להתמודד עם העולם הדיגיטלי, שכן
19 יש להניח שעורכי דין רבים אינם מצויים בעולם זה די הצורך על מנת
20 לבצע את מיצוי המידע בעצמם, וכנראה שהבנתם בנושא מצומצמת
21 הרבה יותר מכך.

22 17. הנה כי כן, היכולת לעבור על המסמכים בשלב גילוי המסמכים בהתאם לאמות המידה של
23 העולם הישן הולכת ומתפוגגת. לא ניתן עוד להעלות על הדעת מעבר פרטני הבוחן כל מסמך
24 וכל פריט, ולא ניתן לדרוש מצד, שכל המידע הרב מצוי בחזקתו, לבצע עבודת סינון פרטנית
25 על בסיס בדיקה פרטנית כאמור. מעבר שכזה יצריך שנים ועשרות שנים. עם כל הקושי שבדבר,
26 בהינתן דפוסי העבודה המושרשים אצל כל העוסקים במלאכה, יש להוציא את הישן מפני
27 החדש. המעבר ימשיך להיות מדוקדק, אך מתכונתו תהיה שונה. את המעבר הפרטני יחליף
28 החיפוש המתוחכם באמצעות מילות חיפוש ואמצעי סריקה אחרים. "הגיעו דברים כדי כך,
29 שכיום, בארצות הברית, המלאכה של גילוי מסמכים כבר לא נעשית על ידי עורכי הדין
30 במשרד שמטפל בתביעה, אלא על ידי חברות חיצוניות שתורתן-אומנותן במיון ובסריקה של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 מידע דיגיטלי" (עניין פישר, בפסקה 19). ונראה כי היפה מעבר לים יהיה יפה גם במקומותינו.
2 18. העולם החדש מביא עמו דילמות חדשות. אלה מהוות דוגמא נוספת למרוץ האינסופי שבו
3 המשפט מנסה - חסר נשימה - להדביק את התקדמות הטכנולוגיה, כפי שעמד על הדברים כב'
4 השופט, כתוארו אז, חשין (מישאל חשין "הקדמה" לספרו של נמרוד קוזלובסקי המחשב
5 וההליך המשפטי: ראיות אלקטרוניות וסדרי דין עמ' ד' (2000)(להלן: קוזלובסקי)). אלא
6 שמוסיף השופט חשין ומציין כי לפנינו שינויים שברבולוציה ולא שבאבולוציה: "ידענו כי
7 רעידת-האדמה תחת רגלינו היא מאותן רעידות המניעות יבשות ממקום למקום; כי דינים
8 וכללים שחונכנו עליהם, מתחילה לכרסם בהם אי-רלוונטיות" (שם, בעמ' ו'); ועוד הוא כותב
9 בגילוי לב "עולם המחשב והאינטרנט היה כיקום חדש שנתגלה - לא פחות - ומרחבי אותו
10 יקום נדמים בעינינו להיותם אינסופיים. מהלכים אנו כהזויים, ולא נדע מה ילד יום" (שם,
11 בעמ' ד'). ועדיין המסר המסכם, שזיכה אותנו בו, הוא מסר של נביא נחמה ולא של נביא זעם,
12 ודבריו דברי אופטימיות (יחסית):

13 הטכנולוגיה החדשה הפולשת אל עולם האתמול מרעידה ותוסיף
14 להרעיד את עולם המשפט. שיטות המשפט [...] תחוייבנה לבחינת
15 עיקרים ודוקטרינות לעומקם...ואולם, יהיו השינויים עמוקים
16 וקשים ככל שיהיו; תהא תקופת המעבר תקופה של היסוסים
17 ותהיות ככל שתהיה; תמיד נדע, אנו אנשי-המשפט, נדע אל-נכון, כי
18 גם בשיטפון זה - שיטפון גורף-כל - נוכל להיאחז בביטחה בעיקרי-
19 העיקרים השמורים לנו לטובתנו בציקלוננו מאז-ומקדם; אותם
20 עיקרי-עיקרים שבלעדיהם לא יכולנו ובלעדיהם לא נוכל; אותם
21 עיקרי-עיקרים שליוונו כל הדורות והיו עימנו מאז אברהם האב, מאז
22 משה הרב, מאז נביאינו הגדולים: הצדק והאמת, היושר והיושרה,
23 החסד והרחמים. אם אלה יהיו עימנו - והם יהיו עימנו - נמצא את
24 דרכנו בסבך הטכנולוגיה האופפת אותנו. וגם אם חוני המעגל ילך
25 וינוח בצילו של החרוב, יבואו בניו ונכדיו אחריו ויידעו את דרך הישר
26 והטוב (שם, בעמ' ז).

27 19. לשם גישור על הפערים בין המשפט לטכנולוגיה השופט חשין נגע בעומקם של עיקרי יסוד
28 ערכיים: בצדק ובאמת, ביושר וביושרה, בחסד וברחמים. כל אלה, כמובן, מורים את הדרך,
29 אלא שלטעמי אין הכרח לגעת ביסודות לשם מלאכת הגישור. "כל שינוי שהשופט מכניס
30 לשיטה לשם גישור על הפער בין המשפט לחיים - בין בדרך של שינוי בפירוש של חוק ובין
31 בדרך של פיתוח המשפט המקובל - חייב להתחשב במערכת הנורמטיבית הכללית אשר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 במסגרתה נערך השינוי. מערכת זו משפיעה על האופן שבו מופעל שיקול הדעת השיפוטי
2 ומטילה עליו מגבלות מהותיות" (אהרן ברק שופט בחברה דמוקרטית 56 (2004)).

3 על רקע זה יש לחפש את התשובה למחלוקת שבין הצדדים בעיקרי היסוד של המערכת
4 הנורמטיבית החולשת על דיני העיון וההענתקה. הדילמות הן חדשות, אך עיקרי היסוד של דיני
5 הגילוי והעיון במקומם עומדים. גם במסגרת העולם החדש יש לתת אפשרות לצדדים לכלכל
6 צעדיהם תוך "קלפים פתוחים", המאפשרים התמצאות נאותה בחומרים הרלוונטיים
7 לסכסוך; למנוע הכבדה מיותרת; לשמור על ערכים ואינטרסים של צדדים שלישיים; להתחשב
8 בזכות לפרטיות, בחיסיון, בסודיות וכיו"ב. האיזון בין כללים אלה יבוא לידי ביטוי באופן שונה
9 בנגזרות השונות, כל התדיינות ומאפייניה. הניסיון המצטבר יסייע בגיבוש כללי התנהלות
10 מקובלים.

11 20. העולם החדש מזמין דילמות הנובעות מ"גילוי יתר".

12 ברגיל הצדדים להתדיינות יכולים להיות חלוקים נוכח טענה ל"גילוי חסר" של מסמכים. כך
13 היה בעניין פישר ובעניין ברמלי. בנסיבות המקרה שם דובר בהתדיינות פלילית, במסגרתה
14 טענו הנאשמים כי המאשימה לא מאפשרת להם לעיין בחומרים החיוניים להגנתם, ונדרש
15 לפתח מנגנון המאפשר חשיפה נאותה לנתונים והמגן על זכויות של צדדים שלישיים לפרטיות.
16 טענות לגילוי חסר נשמעות מעשה יום יום גם במסגרת ההתדיינות בין צדדים אזרחיים, שעה
17 שמתבררות בקשות גילוי ועיון "מן המניין".

18 אלא שעה שקיימים מסמכים ופריטים למיליונים, ורבים מהם יכולים להיות בעלי רלוונטיות
19 פוטנציאלית גדל החשש מפני הצפת יתר של צד להליך במסמכים ובפריטים. התריע על חשש
20 זה כב' השופט עמית שציין כי ידועה התופעה "של הצפת היריב בהררי מידע דיגיטלי, על מנת
21 שזה לא ימצא את ידיו ואת רגליו בתועפות החומר שנמסר לעיונו" (עניין פישר, בפסקה 19
22 להחלטה).

23 כיצד יש להתמודד עם חשש זה?

24 קשה לקבוע כלל משפטי היכול לכסות את הדילמות הרבות והמגוונות שצפויות להיות
25 מזומנות לנו. לכן יש לקבוע עקרון משפטי שיורה הדרך. זהו עקרון "ההתמצאות הנאותה"
26 שהזדמן לי לעסוק בו בבע"ח (מחוזי ת"א) 17-12-37487 לייבוביץ נ' מדינת ישראל (פורסם
27 במאגרים; 2018) שם קבעתי (בפסקה 7):

28 שעה שמדובר בחומר חקירה רחב היקף יכולות להיות כמה דרכים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 לתאר את הפריטים המצויים בו. המדינה אינה חייבת להציג את
2 הדברים בדרך אחידה, שהרי אופי הפריטים הנתפסים יכול
3 להשתנות ממקרה למקרה. המקרים שונים, אך העיקרון אחד – על
4 המאשימה להעביר את החומרים באופן המאפשר התמצאות נאותה
5 בהם. לא פחות אך גם לא יותר. אכן, אין מקום להשליך על ההגנה
6 חומרים באופן שלא מאפשר התמצאות בהם, אך אין גם מקום לחייב
7 את המאשימה לדאוג לעריכת רשימה פרטנית באופן שיעמיד אותה
8 בפני נטל בלתי אפשרי. התמצאות נאותה אינה בגדר התמצאות
9 מיטבית. היא דורשת יכולת סבירה להתמצא בחומרים. גם על
10 ההגנה לשנס מותנניים ולהיות מוכנה ומסוגלת להשקיע מאמץ,
11 ואפילו מאמץ ניכר בלימוד החומר הרב שהועבר לעיונה [ההדגשה
12 במקור].

13 נראה לי כי גישה עקרונית זו, שנקבעה ביחס להליכים פליליים, כוחה יפה גם ביחס להליכים
14 אזרחיים מהסוג שמקרה זה נמנה עליהם.

15 בחינת הדברים במקרה הנוכחי

16 21. כיצד כל אלה משליכים על המחלוקות שבין הצדדים?

17 בנקודת המוצא של הדיון אציין שלא התרשמתי כי התובע בא לפגוע בנתבעים ובזכויותיהם
18 הדיוניות. עיון בכונן הקשיח, על החלוקה הפנימית שבו, משקף מאמץ ניכר להעביר את
19 החומרים בצורה מסודרת. אין להקל ראש במאמץ זה, ותעיד העובדה כי 30 מיליון מסמכים
20 ופריטים צומצמו לארבעה מיליון. עדיין מדובר בכמות עצומה של חומר שנותר, אך די בנתון
21 זה כדי לשקף השתדלות הראויה להערכה.

22 אכן, קיימים מסמכים רבים שברור שאינם קשורים להליך, ושהועברו לעיון הנתבעים. לעבודה
23 אודות כתביו של מקיאוולי, מעניינת ככל שתהיה, אין קשר לסכסוך; והוא הדין ביחס לדפים
24 ריקים, או למסמכים המלאים בבליל סימנים חסר פשר; לתמונות פרטיות או למידע ביחס
25 למשחקי כדור. אולם במקום שבו נתפסים מסמכים רבים ופריטים בהיקפים שכאלה אין מנוס
26 גם מתפיסה של חומרים שאינם רלוונטיים. עובדי BLMIS וגורמים נוספים הקשורים לפעולתה
27 הותירו חותם אישי, שנצרב בפריטים הדיגיטליים. כאשר נתפסים פריטים במיליונים לא ניתן
28 לבצע מראש את עבודת הפרדה. בנסיבות אלה, ושעה שמועברים פריטים בהיקפים
29 האמורים, חזקה שיועברו גם פריטים מסוג זה. כאן מתעורר הצורך לשמור על זכויות של

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 צדדים שלישיים. הוראות הנוגעות באיסור פרסום כבר ניתנו בעבר במסגרת ההליך, ומטרתן
2 הייתה להגן על הפרטיות של הנוגעים בדבר (הן ביחס למידע מסוג זה והן ביחס למידע רגיש
3 אודות השקעות שבצעו צדדים שלישיים וכיו"ב). בנוסף, שימוש במערכות קיטלוג כאלה
4 ואחרות מוביל לקיומן של תקלות ולסימונם של דפים ריקים, או למסמכים ובהם בליל סימנים
5 בלתי מובן. גם מזווית זו מדובר בתוצרי לוואי שניתן להבין כי יתקיימו, ואין בכך לבסס
6 פעילות זדונית מצד הנתבע, שמטרתה להוביל לעבודת שווא ולתסכול אצל הנתבעים, מקבלי
7 המסמכים והנתונים.

8 על כך יש להוסיף שמשקל קיומם של מסמכים עודפים ולא רלוונטיים פוחת ממילא בשיטת
9 עיון הנשענת על מילות חיפוש ואמצעים חיפוש מתוחכמים אחרים, שהרי ממילא איש אינו
10 סבור או מצפה שהנתבעים יעברו על כל הפריטים הנכללים בתצהיר גילוי המסמכים מטעם
11 התובע.

12 22. יחד עם זאת, אכן קשה להתמצא במידע הרב המצוי במסמכים בתיקיות ה Microfilms וה-
13 Boxes. כך, התיקייה הראשונה מכילה 364 תתי תיקיות ובהן קרוב ל – 40,000 מסמכים.
14 התיקייה האחרונה מכילה למעלה מ-2900 תתי תיקיות ובהן למעלה מ-758,100 מסמכים.
15 ניתנת האמת להיאמר כי המבקש לעיין בהם או למצוא דרכו בסבך יתקשה מאוד לעשות כן.
16 התובע ציין כי אינדקסים אלה משמשים גם אותו, אך אין בכך משום נחמה לנתבעים. ואם
17 קשה לפלס נתיבות בתיקות אלה הרי שהמשימה הופכת לבלתי אפשרית שעה שמדובר בבסיס
18 הנתונים האלקטרוני. שם מצויים מעל לארבעה מיליון מסמכים ובהם דיווחים ללקוחות
19 BLMIS רשומות בנקאיות, פרוטוקולים ומוצגים מהליכים פליליים ועוד.

20 כיצד ניתן להתקדם נוכח מציאות זו?

21 השיקולים בעניין זה הם סותרים. מחד גיסא, התובע מציין כי לא ניתן לשלול את הרלוונטיות
22 של המסמכים הללו, למיליוניהם. זאת משום שהמומחים מטעמו טרם עברו עליהם באופן
23 ממצה, ויתכן שייעשה בהם שימוש בעתיד לבוא במסגרת חוות הדעת שיוגשו, שתעקובנה אחר
24 מעבר הכספים מהמשקיעים המרומים אל הנתבעים. ואם המסמכים הינם רלוונטיים הרי
25 שקיימת חובה לאפשר בהם התמצאות נאותה, כאמור לעיל (ראו בפסקה 20). בשלב זה, אין
26 עמידה בחובה לאפשר ההתמצאות נאותה ביחס לתיקות המוזכרות בראשית פסקה זו.
27 מאידך גיסא, מלאכת הסיווג הפרטני של המסמכים הללו עתידה להיות מכבידה באופן יוצא
28 דופן. התובע ציין כי התקיימו כאלף הליכים סביב ההונאה. האם יש לבצע סיווג, למשל,
29 בהתאם להליכים השונים שעה שאין זה ברור כלל ועיקר כי יעשה בהם שימוש לצורך הגשת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

- 1 הראיות? האם יש ליצור אינדקס לכל חוות הדעת שהוגשו בכל אותם הליכים? לכתבי הטענות
2 בהם? מדובר במשימה קולוסאלית, שספק רב אם היא נדרשת. דרישת המבקשים בעניין זה
3 אינה עולה בקנה אחד עם עניין **רשות מקרקעי ישראל** שהוזכר לעיל (ראו בפסקה 13). היא
4 תטיל נטל מכביד יתר על המידה על התובע. הטלת נטל שכזה אינה ראויה לא ב"עולם הישן"
5 של הליכי גילוי המסמכים, וגם לא ב"עולם החדש" שלהם.
- 6 23. והנתבעים מה יהיה איתם? היש לגזור עליהם לגשש כסומא בארובה? נראה לי כי צריך יהיה
7 להתקדם באופן הבא, המאזן בין השיקולים המתנגשים:
- 8 (א) נרשמת בזאת הצהרת התובע כי לא יתווספו מסמכים נוספים לאלה שכבר גולו.
- 9 (ב) יש לאפשר לתובע לגבש את טיעונו באשר לעקיבה אחר הכספים. סביר להניח כי בעקבות
10 אותו גיבוש, שיעשה במועד הגשת הראיות מטעמו, יחול צמצום דרמטי של המסמכים,
11 וכך התובע יוכל לדייק את הצהרתו ביחס למסמכים שהם רלוונטיים להליך.
- 12 (ג) במועד הגשת הראיות יהיה על התובע להראות, באופן פרטני, ביחס לכל נתבע ונתבע, את
13 מסלול זרימת הכספים. כך יוכל כל נתבע ונתבע להבין באופן פרטני את המיחוס לו.
- 14 בשלב הנוכחי אין התובע ערוך לעמוד במשימה, ובקשה 126 תבוא אפוא על סיפוקה בשלב
15 מאוחר יותר של ההליך.
- 16 (ד) כאשר יגיש התובע ראיותיו יהיה עליו לפרט מהיכן שאב את המסמכים במאגר הנתונים
17 הקיים היום. בכך יוכלו הנתבעים לקבל תמונה אודות האזורים הרלוונטיים יותר לביורור
18 המחלוקת באוקיאנוס המסמכים הרוגש כעת. נתונים אלה יאפשרו להם למקד
19 החיפושים מטעמם באזורים אלה.
- 20 (ה) במועד הגשת הראיות מצד התובע יהיה מקום לערוך מחדש את תצהיר גילוי המסמכים
21 ולצמצמו במידה ניכרת. לצד המסמכים שיוגשו כראיות, ניתן יהיה לצמצם את התיקיות
22 השונות, ולכלול כמות סבירה של מסמכים נוספים שלדעת התובע הם רלוונטיים, גם אם
23 לא הוגשו על ידו כראיות. ביחס לכל אלה יידרש אינדקס מפורט יותר, והמכלול
24 המצומצם (הכולל את הראיות ואת הכמות הסבירה הנוספת של מסמכים) אמור לכלול
25 חומר בהיקף המאפשר מעבר יסודי או חיפוש תוך התמצאות ראויה.
- 26 (ו) יהיה מקום להבהיר וליתן **צהרה מתאימה** כי המאגר המצומצם (במועד הגשת הראיות)
27 הוא הרלוונטי, מבחינת התובע, למחלוקות שבין הצדדים, וכי התובע לא יוכל להשתמש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

- 1 במסמכים נוספים מעבר לאלה שהוצגו כראיות או שמצויים בתצהיר הגילוי המצומצם.
2 בכך יבוא על סיפוקו החשש של הנתבעים מפני שימוש במסמכים בשלב החקירה הנגדית
3 באופן שלא יוכלו להיערך אליו, וכן יצומצם חששם כי התובע מכמין מסמכים הפוגעים
4 בו. אכן, שעה שמדובר בהיקפים רבים של חומר גדל החשש מפני הכמנת מסמכים, אך
5 שיטת המשפט שלנו מסתפקת בהצהרת בעל הדין, שעליו לעמוד מאחוריה ולהתייחס
6 אליה בכובד הראש הראוי. גם מבחינה זו היפה לעולם הישן יפה גם לעולם החדש.
- 7 ז) הנתבעים יוכלו לחפש אחר ראיות ונתונים הן במאגר המצומצם הן במאגר הנוכחי,
8 במתכונתו הנוכחית.
- 9 ח) ככל שתצהיר הגילוי המצומצם שיגובש במועד הגשת הראיות מטעם התובע לא יניח את
10 דעת הנתבעים, הם יוכלו להגיש בקשות מתאימות בהמשך הדרך, לפני שיגישו את
11 ראיותיהם.
- 12 24. הנה כי כן, בניגוד להתנהלות הנוהגת בדרך כלל לפיה מגבשים תחילה את זירת המסמכים
13 מתוך שליטה מלאה, ולאחר מכן מגישים את הראיות, נראה כי בתיקים מהסוג שלפני, שבהם
14 קיימים מיליוני מסמכים פוטנציאליים, יש להתקדם באופן מדורג, כך שבסופו של דבר
15 תצטמצם זירת המסמכים והפריטים באופן שניתן יהיה להתמודד עמה תוך גיבוש שליטה
16 מלאה בחומר הראייתי.
- 17 25. מאפיין נוסף של ההתדיינות בסוג זה של תיקים, השונה מהמקובל במקומותינו, משתקף
18 בצורך של באי הכוח משני צידי המתרס לשתף פעולה זה עם זה, כדי שניתן יהיה ללבן יחדיו
19 דילמות הכרוכות בעיון בחיפוש ובהתמצאות בהררי החומר.
- 20 השופט עמית עמד בעניין פישר על הגישה האמריקאית לפיה "טרם העיון בחומרים
21 הדיגיטליים, על הצדדים להיפגש ולדון באופי החומרים ובאופן הרצוי למיצויים והפקתם.
22 בתיקים מורכבים במיוחד יש לנהל דיאלוג מתמשך ולקבוע בפגישה הראשונה את האופן בו
23 דיאלוג זה יתנהל" (עניין פישר, בפסקה 20(5)). "טרם פנייה לבית המשפט בעניינים הנוגעים
24 לעיון, יש לפנות תחילה לצד השני בניסיון אמיתי לפתור את המחלוקת. אם המחלוקת
25 קשורה לסוגיות טכנולוגיות, יש לערב בשיח גם גורם בעל ידע טכנולוגי" (שם, בפסקה 20(9)).
26 גם בקנדה "הצדדים ובאי כוחם נדרשים לשתף פעולה וליצור תכנית גילוי משותפת
27 שתתייחס לכל היבטיו של הגילוי, וכן להמשיך ולשתף פעולה לאורך הליך הגילוי. על
28 הצדדים להיפגש ולהתחיל בשיח בשלב המוקדם ביותר האפשרי, ולהמשיך לקיימו לאורך
29 ההליך" (שם, בפסקה 21(4)). ומדוע שהיפה לבאי הכוח מעבר לארצות הים לא יהיה יפה לבאי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

- 1 הכוח הפועלים בשיטתנו המשפטית? שיתוף פעולה טכנולוגי הינו בגדר צו השעה, ויש לעשות
2 מאמץ בעניין זה.
- 3 על רקע זה על ב"כ התובע לקיים מפגש בו ניתן יהיה להשיב לשאלות מטעם ב"כ הנתבעים או
4 מומחים מטעמם באשר לאופן בו עובדת המערכת הממוחשבת שאימץ התובע, ומתכונת
5 החיפוש בה.
- 6 מפגש שכזה צריך יהיה להיערך **עד תאריך 11.2.20**.
- 7 עד אז הנתבעים השונים יוכלו להיערך ולשקול גיוס מומחים לחיפוש ואיסוף נתונים. אכן תיק
8 זה כולל כמות גדולה של נתבעים, ויש לכך חסרונות מן הסתם, אך יחד עם זאת, מבחינת
9 הסוגיה העומדת על הפרק, מתקיים "יתרון לגודל". הנתבעים השונים יוכלו לשתף פעולה
10 בגיוס מומחה או מומחים שתורתם ב"כריית נתונים" ממאגרים ראייתיים מהסוג העומד כאן
11 על הפרק.
- 12 כמובן שככל שתהיינה שאלות נקודתיות נוספות מעבר למפגש האמור, מצופה מב"כ התובע
13 להמשיך בשיתוף הפעולה, ולסייע במידה סבירה. מאידך גיסא אין להציף את התובע באין סוף
14 שאילתות. גם מהנתבעים מצופה, כאמור, לשנס מותניים ולהתמודד עם החומרים הרבים
15 שהועמדו לרשותם.
- 16 26. נותר לדון בעניין תיקיית ה- Index שהועמדה לעיון הנתבעים. תיקייה זו כוללת ארבעה קבצים
17 המאנדקסים את כל המסמכים שגולו במסגרת תצהיר גילוי המסמכים. לבקשתי הגיש התובע
18 פירוט של כמות המסמכים בכל קטגוריה של תצהיר גילוי המסמכים, וכן פירוט האם היא
19 חולקה לפי עניינם של הנתבעים השונים.
- 20 א) לאחר עיון הגעתי לכלל מסקנה כי רובן הגדול של הקטגוריות עומדות באמת המידה של
21 ההתמצאות הנאותה. חלקן הגדול כולל מסמכים בהיקף סביר לכל הדעות (ראו למשל
22 קטגוריה 5, 6, 7, 8, 9, 10.1, 10.1.1.2, 10.1.1.3, 10.1.2, 10.1.10 – 10.3.13, 10.3.1 על תתי
23 הקטגוריות שלהם, 10.4.1-10.4.2, 10.4.4 – 10.4.5, 10.4.7 – 10.4.11, וכן ראו קטגוריות
24 (12-15).
- 25 בחלק מהקטגוריות ישנה הפרדה בהתאם לנתבעים השונים (ראו בקטגוריה 10.3.3,
26 10.3.3.1, 10.3.3.2, 10.3.3.5, 10.3.13, 14).
- 27 מדובר בעבודת קטלוג שמשקפת, כאמור, עבודה מרשימה מצד התובע. הפירוט הנוסף

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15-12-18909 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

- 1 שניתן בעקבות ישיבת קדם המשפט מקנה תמונה בהירה של האינדקס האמור.
- 2 (ב) יחד עם זאת, ביחס למספר קטגוריות ישנו פירוט חסר, המקשה על התמצאות נאותה
3 באמות המידה הנדרשות. ביחס אליהן יש לבצע עבודה משלימה, כאמור להלן:
- 4 (1) קטגוריה 10 עניינה במסמכים הנוגעים להליכים שניהל התובע נגד החברה הזרה
5 (ראו לעיל בפסקה 1), שם מצויים 2,300 מסמכים החוסים תחת המאפיין "כללי".
6 ביחס למסמכים אלה יש להבהיר ביתר פירוט אילו סוגי מסמכים מצויים תחת ראש
7 פרק זה (הבהרה להבדיל מקיטלוג נוסף).
- 8 (2) קטגוריה מספר 10.1.1.1 עניינה בתכתובות עם מר מיידוף הכוללות 1,185 מסמכים.
9 יש לחלק תכתובות אלה לפי שנים, כדי להקל על ההתמצאות בהם.
- 10 (3) קטגוריה מספר 10.03 עניינה במסמכים בקשר לעמותת ישעיה כפי שהומצאו לתובע
11 במסגרת ההליכים בניו-יורק. קטגוריה זו כוללת 5,325 מסמכים. יש לבצע תת
12 קטגוריזציה של מסמכים אלה בהתאם לסוגיהם השונים (חוות דעת, התכתבויות,
13 תצהירים, וכיו"ב).
- 14 (4) קטגוריה מספר 10.4.3 כוללת תדפיסים הנוגעים לחשבונות החברה הזרה – 1281
15 מסמכים – יש לחלקם לפי שנים, כדי שיהיה קל יותר להתמצא בהם.
- 16 (5) קטגוריה מספר 10.4.6 כוללת מסמכים לגבי תיק הלקוח של עמותת ישעיה ב –
17 BLMIS. קטגוריה זו כוללת 9,337 מסמכים. גם כאן נדרש קטלוג פרטני יותר,
18 בהתאם לסוגי המסמכים המצויים שם, ובחלוקה לפי שנים.
- 19 (6) קטגוריה מספר 11 כוללת מסמכים בקשר לניהול BLMIS בשנים 1983-2008.
20 מצויים בה 21,253 מסמכים. יש לבצע לגביה עבודת קטלוג פרטנית יותר, וזאת לפי
21 שנים, ולפי סוגי פעילות.
- 22 (7) בקטגוריה מספר 16, שעניינה דוחות מומחים לרבות נספחים ומסמכים ששמשו את
23 המומחים לכתובת דוחותיהם בין היתר בהליך נגד החברה הזרה, מצויים 12,840
24 מסמכים. בעניין זה יש לבצע קטלוג פרטני יותר בהתאם לחוות הדעת השונות, כך
25 שיתקיימו תת קטגוריות של הדוחות השונים. יש לכלול את הדוחות השונים
26 באינדקס שיאפשר לאתר כל דוח ודוח, על הנספחים המצורפים אליהם. ככל שניתן
27 לאתר בקלות את המסמכים והמידע ששימש לגיבוש דוחות פרטניים יש לכלול

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 18909-12-15 פיקארד נ' האוניברסיטה העברית בירושלים ואח'

1 אותם בתת קטגוריה נפרדת לצד כל דוח רלוונטי. ככל שמדובר במאגר מסמכים
2 כללי, יש להכניסו לקטגוריה נפרדת.

3 תיקון האמור לעיל ביחס לתת קטגוריות אלה יעמוד באמת המידה של ההתמצאות
4 הנאותה, עליה עמדתי לעיל. תיקונים אלה יש לעשות כבר עתה, עובר להגשת הראיות
5 מטעם התובע, ובישיבת קדם המשפט יקבע מועד להשלמת המלאכה.

6 ככל שחסרים מסמכים המצוינים באינדקס ושאינם מופיעים בגילוי, מצופה מהצדדים
7 לפתור הבעיה בהידברות הדדית.

8 לא מצאתי ביתר הטענות שהעלו הצדדים בסיס לשנות מהתוצאה אליה הגעתי.

9 **התוצאה**

10 27. הבקשות נדחות בחלקן ומתקבלות בחלקן, כאמור בפסקאות 23-24, 25 ו-26(ב) לעיל.

11 28. נוכח תוצאה זו כל צד יישא בהוצאותיו. יש לקחת גם בחשבון שהנתבעים העלו חששות
12 לגיטימיים, ושצועדים אנו בדרך שלא רבים עשו בה שימוש במקומותינו קודם לכן.

13 29. אני מודה לצדדים על הטיעון הממצה והמעמיק.

14 המזכירות מתבקשת לשלוח ההחלטה לצדדים.

15

16 ניתנה היום, י"ד כסלו תש"פ, 12 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.

17

גרשון גונטובניק, שופט

18

19